

**ЗІСТАВНО-ОНОМАСІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ
ДЕСУБСТАНТИВНИХ ІМЕННИКІВ ІЗ СУФІКСОМ «-НИК»
(на матеріалі української та англійської мов)**

Василь Бойчук

*Кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Прикарпатського факультету Національної академії внутрішніх справ
(Україна, Івано-Франківськ)
e-mail: boybasil@meta.ua
ORCID ID: 0000-0003-4414-9408*

У статті здійснено зіставний аналіз продуктивних типів внутрішньої форми похідних відіменникових найменувань неосіб української мови, утворених за словотвірною моделлю «Іменникова основа + суфікс -ник» з їх англійськими відповідниками відповідно до наявних лексикографічних ресурсів, зокрема електронних. Зіставлення зроблено у таких продуктивних типах і підтипах внутрішньої форми похідних слів, як призначення (з двома підтипами), об'єктність (із трьома підтипами), конститутивність і подібність.

Звернено увагу на методологічне тлумачення внутрішньої форми як змістового поняття в лінгво-філософських концепціях В. Гумбольдта і Потебні О. О., а також у дослідженнях сучасних науковців, акцентовано на онтологічній складності цього поняття.

Висвітлено роль внутрішньої форми слова як мотиваційної ознаки найменування, яка є своєрідним «маркером» у питаннях категоризації навколишнього світу носіями різних мов, що у системі словотвору виявляє різноманітні способи мотивації значень у похідних словах і значною мірою визначає їх формально-змістову структуру.

Аналіз українських дериватів з англійськими відповідниками в ономасіологічному аспекті демонструє спільні та диференційні ознаки внутрішньої форми слова у процесах номінацій, репрезентує специфіку і ориганільність мовної картини світу різних націй.

Використання внутрішньої форми слова як методологічного інструментарію в контрастивних типологічних студіях уможливорює розуміння складних проблем «прочитання» навколишнього світу різними етногрупами, а найголовніше – надає цінний матеріал для подальших перспективних інтердисциплінарних гуманітарних досліджень, зокрема, когнітивістики, етнолінгвістики, етнопсихології, культурології, уможливорює виникнення нових підходів до нової типологічної класифікації мов світу за характером мотивації мовних знаків.

Ключові слова: внутрішня форма слова, номінація, дериват, мотивованість, тип внутрішньої форми, іменник.

Обґрунтування й формулювання проблеми дослідження. У мовознавчій науці є низка проблем, які не втрачають свою актуальність протягом значного періоду часу. Це – мотивованість мовного знака, когнітивна природа номінації, формування і структурування етнічно маркованих компонентів семантики тощо. Частково дозволяє пролити світло на вирішення цих інтердисциплінарних питань залучення до методології лінгвістичних досліджень поняття внутрішньої форми (далі – ВФ), яка є дієвим інструментарієм для опису функціонування мовних одиниць у рамках антропологічного підходу, їх категоризації й систематизації, а також для «виявлення специфічних ознак лексико-семантичних систем і, відповідно, для розкриття мовних картин світу» [6, с. 334] у компаративних дослідженнях.

Мета статті. Метою цієї статті є зіставний аналіз (у межах наявного лексикографічного матеріалу) продуктивних типів ВФ назв неосіб в українській мові з їх англійськими відповідниками, виявлення універсальних та диференційних рис ВФ зазначених дериватів, а також їх формально-змістових характеристик.

Предметом дослідження є похідні назви неосіб, мотивовані іменником і утворені за словотвірною моделлю «Іменникова основа + *-ник (-ик, -овик)*».

Виклад основного матеріалу дослідження. Зважаючи на складне філософське розуміння онтологічної сутності феномена ВФ слова, під час дослідження необхідно дотримуватися встановлених методологічних рамок. Для прикладу, концепція ВФ трактувалася В.Гумбольдтом із позицій класичної німецької філософії та методології і співвідносилася з поняттями енергії мови, її духу, бо «поняття форми виходить далеко за межі словосполучення та словотворення» [5, с. 72]. Гумбольдт ототожнював поняття «ідеального, духовного, внутрішнього, форми (внутрішньої форми)» [9, с. 95], визначав мову не як продукт діяльності, а як саму діяльність духу, що робить артикульований звук придатним для вираження думки [5, с. 70]. Такий підхід згенерував теоретичні дискусії, що не в цілому сприяло чіткій термінологізації поняття ВФ. Уже В. Матезіус, студіюючи проблеми лінгвістичної характерології,

вказував, що Гумбольдт, як і його послідовники, не виробили продуктивного методу дослідження через те, що намагались охопити величезну кількість мов, створюючи систематичну типологію мов та узгоджуючи характерні риси різних мов із духом народів [7, с. 19]. З іншого боку, поняття ВФ, уведене Гумбольдтом у компаративістику для порівняльного аналізу різних мов, виявилось методологічно доцільним.

У сучасному мовознавстві питання ВФ не перестали бути об'єктами наукових зацікавлень вітчизняних (Булаховський Л.А., Головенко К., Голянич М.І., Д'яков А.С., Кияк Т.Р., Кочерган М.П., Куделько З.Б., Манакін В.М., Русанівський В.М., Селігей П.О., Снітко О.С., Стефурак Р.І. та ін.) і зарубіжних (Блінова О.І., Будагов Р.А., Виноградов В.В., Головін Б.М., Голєв М.Д., Земська О.О., Камчатнов О.М., Кубрякова О.С., Плотников Б.О., Серебрянников Б.О., Телія В.І. та ін.) учених, які здебільшого розвивають потєбнянську теорію ВФ слова. Так, Селігей П.О., узагальнивши погляди багатьох дослідників цього феномена, виділяє такі підходи до розуміння ВФ слова – номінативний, образний, мотиваційний і когнітивний, і вбачає в їх синтезі справжню природу ВФ слова [12, с. 21]. Отже, можна стверджувати, що ґрунтовні напрацювання у цій царині підтверджують постулат про філософсько-онтологічну складність природи ВФ слова, з одного боку, та її потужний прикладний потенціал у мовознавчому аспекті – з іншого.

З огляду на методику дослідження ВФ слова розуміємо як мотиваційну ознаку (чи кілька ознак), обрану (обраних) мовною свідомістю носія із значеннєвої конструкції твірного слова, що формує змістову основу нового найменування, яке позначається дериватом. Саме завдяки конкретизації способу мотивації словотвірного значення у парі «твірне – похідне» ВФ уможлиблює розуміння природи та характеру найменувань, демонструє власне ономасіологічну характеристику слова. Якщо словотвірна мотивація загалом містить вказівку на предмет (денотат), то ВФ слова виявляє, яка чи які з великої кількості його ознак вичленовуються свідомістю людини для номінації певного

сегмента реального чи віртуального світу для формування семантики новоутвореного мовного знака.

Генеративні можливості мотиваційної ознаки для створення нових думок й нового змісту вивчав ще О.О.Потебня [12, с. 122], який створив оригінальну концепцію ВФ слова, що стала базисом для майбутніх лінгвістичних студій. Учений вбачає у ВФ слова передусім попереднє етимологічне значення, яке є «своєрідною опорою для актуального значення, або смислу» [2, с.53-54]. Для прикладу, значення слова *око* слугувало появі значення слова *вікно*. Таким чином, на відміну від Гумбольдта О. О. Потебня «вводить внутрішню форму в конкретний мовний матеріал і прив'язує її до лінгвістичних фактів, але згодом учений виходить за межі етимологічного образу слова» [2, с. 54]. Зазначаючи, що на роль ВФ слова може претендувати та чинна етимологія, що «зберегла силу, якою вона володіла у момент свого породження» [11, с. 117], дослідник часто заглиблюється в історію слова, коли воно було поетичним і найповніше відтворювало дійсність.

На синхронному зрізі для адекватного відтворення дійсності, на думку О. О. Потебні, необхідно не одне слово, а словосполучення. В інших випадках внутрішньою формою слова може виступати не обов'язково етимологічне чи словосполучне значення, але й звукосимволічне враження від слова [11, с. 146].

У будь-якому разі постає проблема чинників, що впливають на вибір мотиваційної ознаки у номінативному процесі. Це питання на сьогодні залишається актуальним і для теорії мотивації, і для теорії номінації. Крім того, встановлення типології ВФ у системі словотвору повинно спиратися на засади основоцентричної дериватології, яка особливу увагу звертає на твірну базу у процесах творення семантики деривата [4, с.7-8]. З'ясування природи ВФ похідних слів, у яких ВФ є прозорою і зрозумілою, дозволяє певним чином вирішувати проблеми когнітивістики, етнолінгвістики, етнопсихології тощо, а такожі накопичувати необхідний емпіричний матеріал для подальших досліджень.

У лексичній системі мови іменники-назви неосіб протистоять іменникам-назвам осіб, формуючи разом специфічну лексико-граматичну групу іменника як частини мови. Кожна з названих підгруп має власне категоріальне значення, що відображає їх спільні та відмінні риси. Однією з відмінних рис між цими іменниками, на думку Милославського І. Г., є формальна невираженість у морфемній структурі дериватів-назв предметів родового поняття на зразок «гриб», «інструмент», «приміщення» і т.д., а в назвах осіб родове поняття особи імпліцитно передається значенням суфікса, хоча й, з іншого боку, немає загалом формальних показників, які б дозволили розмежовувати суфікси, що вживаються лише в іменниках-назвах осіб та іменниках-назвах неосіб (предметів) [9, с. 93].

Якщо в іменниках-назвах осіб ВФ відображає складні кореляції між предметами номінації та відповідними предметами об'єктивного світу, виражаючи таким чином суб'єктно-об'єктні відношення, то в процесах номінації неосіб ВФ мовних знаків розкриває об'єктно-об'єктні відношення з погляду того, хто дає назву. Ці диференційні ознаки значною мірою впливають на ВФ похідних слів, яка, відповідно, актуалізує найрізноплановіші аспекти, що існують у реальній дійсності між предметами навколишнього світу. Як наслідок, аналіз ВФ дериватів-назв неосіб виявив продуктивні, малопродуктивні й непродуктивні типи й підтипи ВФ.

У процесах номінації неосіб в українській мові продуктивними є типи найменувань за мотиваційною ознакою призначення (126 слів), об'єктності (101), конститутивності (75), подібності (71), малопродуктивними – за мотиваційною ознакою належності (47), результативності (38), локативності (29), інструментальності (21), темпоральності (17), посесивності (14), Непродуктивними є типи, в основі яких лежить ВФ, що актуалізує мотиваційну ознаку ієрархічності (9), цілісності (8) та міри (3) [3, с. 14-15].

Словотвірна модель «Іменникова основа + *-ник (-ик, -овик)*» виявилася найпродуктивнішою серед інших моделей, характерних для цього підкласу дериватів, зокрема для таких типів ВФ, як: призначення, об'єктність,

конститутивність і подібність. (Вибірка українських дериватів здійснювалася на основі Словника української мови в 11-ти томах (К., 1970-1980), а їх відповідників – із Українсько-англійського словника за ред. В.Бусела (К., 2010) та перекладних on-line ресурсів (google, multytran та ін.).

1. Призначення (64 назви). Для похідних іменників цього типу характерною є ВФ, що актуалізує мотиваційну ознаку призначення, застосування. За природою ВФ ці деривати діляться на дві групи:

1) похідні слова, у семантичній структурі яких наявна лише ознака призначення: *кісник* («стрічка для вплітання в косу») (англ. *ribbon in a plait*), *жертovníк* («спеціальний стіл або місце, де клали жертву») (англ. *altar, prosthesis, credence table*), *носовик* («хусточка для носа...») (англ. *handkerchief*), *палубник* («тес або дошки, призначені для палуби») (англ. *deck planking*), *штурмовик* (у зн. «тип військового літака, призначений бомбити й розстрілювати») (англ. *assault plain, attack aircraft*);

2) похідні слова, що характеризуються наявністю в їхній семантиці ознак призначення і локативності. Це – назви господарських і побутових предметів: *розсадник* (у зн. «ящик для вирощування розсади ... рослин») (англ. *seed-bed*), *гольник* (у зн. «коробочка або подушечка, де зберігаються швацькі голки») (англ. *needle-book, needle-case, pincushion*), *насінник* («рослина, плід, ... залишені на насіння»), (англ. *seed plant, seed bearer*), *свічник* («підставка») (англ. *candlestick, candelabrum*), *сигарник* (т. с. *сигаретник*) (у зн. «коробка...») (англ. *sigar-case*), *судник* (у зн. «полиця, шафа для зберігання посуду») (англ. *cupboard*); промислових і військових понять: *шлаковик* («камера ... мартенівської печі») (англ. *dust catcher, whirl gate*), *патронник* (у зн. «задня частина каналу ствола вогнепальної зброї...») (англ. *chamber*); назви посуду: *соусник* (англ. *gravy-boat, sauce-boat*, а також *well-dish, butter-boat*), *соте́йник* (англ. *stewing-pot, stew-pan*), *салатник* (англ. *salad-dish, salad bowl*), *кофейник* (т.с. *кавник*) (англ. *coffee-pot*), *чайник* (англ. *kettle, tea-pot*), *сметанник* (англ. *creamer, cream jug*), *глиняник* (англ. *pot*); приміщень і водних об'єктів господарського призначення: *сінник* (у зн. «повітка, намет або приміщення...»)

(англ. *hayloft, loft*), *маточник* («комірка у вулику...», «приміщення, де тримають маток») (англ. *cell of queen-bee*), *голубник* (англ. *pigeon house, dove-cot, pageantry, columbarium*), *курник* (англ. *hen-house, hen-coop, hen-roost, hennery*), *гусятник* (англ. *goose-stall, goose-pen*), *телятник* (англ. *stall for calves, calf-house*), *крільчатник* (т.с. *кролятник*) (англ. *rabbit-hutch*), *поросятник* (англ. *pigsty, piggery*), *мавпятник* (англ. *monkey house*), *ведмедник* (т.с. *ведмежатник*) (англ. *bear-pit, bear-garden*), *зольник* («нижня частина топки...») (англ. *ash pit, ash-bin, ash-box*), *сніжник* ("спеціально підготовлене місце для скупчення і зберігання снігу") (англ. *snowfield*), *рибник* (у зн. "штучне водоймище або судно для живої риби") (англ. *nurse pond*) та ін.

2. Об'єктність (24 назви). За характером ВФ похідні слова цього типу можемо поділити на кілька підтипів, зокрема:

1) похідні іменники, ВФ яких вказує на об'єкт полювання того, що називається дериватом: *голуб'ятник* (у зн. «ловчий хижий птах...») (англ. *pigeon-hawk*), або харчування: *перепелятник* («яструб, який живиться...») (англ. *sparrow-hawk*), *стерв'ятник* («хижий птах...») (англ. *carrion vulture; carrion-eagle*); на об'єкт, на який одягають те, що називає похідне слово *тіленьник* («матроська спідня сорочка...») (англ. *sailor's striped vest*).

В окрему групу виділяємо похідні іменники, ВФ яких вказує на об'єкти, проти яких спрямована дія того, що позначається похідним словом. Це – *пиліковик* («плащ або легке пальто, що оберігає від пилу») (англ. *dust-coat, dust-cloak*), *дощовик* («непромокальний одяг») (англ. *raincoat*) та ін.;

2) похідні іменники, ВФ яких вказує на об'єкт, що займає певне місце, положення у відношенні до об'єкта номінації. За характером відношень між предметами об'єктивного світу, що позначаються твірним і похідним словом, виділяємо групу дериватів, ВФ яких містить вказівку на предмет, що проходить через об'єкт номінації. Це – *душник* («отвір для виходу повітря...») (англ. *air-hole, air-way, air vent*), *голосник* (у зн. «звуковий отвір...») (англ. *resonater*), *сечівник* («трубчастий утвір...») (англ. *urethra*), *колошник* («частина доменної печі..., через який засипається колоша») (англ. *furnace top, furnace throat*).

Наступну групу складають похідні слова, що мотивуються назвою об'єкта, що проживає, функціонує, зберігається всередині об'єкта номінації. Сюди входять: *льодовник* («погріб з льодом») (англ. *ice-house, ice-cellar*, а також нові номінації транспорту *ice-box car, ice-refrigerator*), *мурашник* (англ. *ant-hill, formicary*). В окрему групу можна виділити похідні слова, для яких характерною є ВФ, яка містить вказівку на об'єкт, який росте, знаходиться на певному місці, названому дериватом. Це – *виноградник* («ділянка землі..., де вирощують виноград») (англ. *vineyard*), *квітник* (англ. *flower-bed*), *ягідник* (англ. *berry-field, berry plantation*), *капустник* (англ. *cabbage-field, kale yard*), *смітник* (англ. *dust heap, rubbish heap; dust hole, lay stall*). Таким чином, ВФ дериватів цього підтипу характеризується своєрідним синкретизмом, який проявляє себе у вираженні предметами, що мотивують похідне утворення, певних локативних відношень між самими предметами і об'єктами мотивації;

3) похідні слова, ВФ яких відображає синкретизм мотиваційних ознак об'єктності і темпоральності. ВФ вказує на предмет, який при мотивації об'єкта номінації, виражав певні часові відношення. Цей підтип складають, для прикладу, похідні слова *дощовик* («гриб, який росте в дощову пору...») (англ. *puff-ball*).

3. Конститутивність (29 назв). До цього типу входять похідні іменники, ВФ яких виражає відношення до предмета, що позначається твірним словом, як до матеріалу, з якого виготовлено об'єкт номінації або з якого складається об'єкт номінації у своєму природному стані. Це – *льодовик* («скупчення великих мас льоду...») (англ. *glacier*), *срібляник* (т. с. *срібник, срібляник*) («срібна монета...») (англ. *silver coin*), *сальник* (у зн. «жирова складка...») (англ. *epiploon, omentum*).

Деривати другої групи – це назви побутових предметів, одягу тощо: *пуховик* («перина, набита пухом») (англ. з ін. знач. *down jacket*), *сірник* (у зн. «дерев'яна паличка ...») (англ. *match stick*), транспортних засобів, бойових машин: *дощаник* («річкове судно») (англ. *boat*), *броньовик* («броньована машина...») (англ. *armored car*), *ватник* («півпальто або куртка») (англ. *padded*

jacket), *гірчичник* («листок паперу або шматок тканини») (англ. *mustard poultice, mustard plaster*); гірських порід: *черепашник*, *піщаник* (т.с. *пісковик*) (англ. *sandstone*); їжі: *макаронник* («запіканка») (англ. *baked macaroni pudding*), *медяник* («коржик») (англ. *ginger-bread, treacle-cake, honey-cake*), *сирник* («корж») (англ. *curd fritter, cheese cake*), *маківник* («коржик, цукерка») (англ. *poppy-seed cake*) та ін.

4. Подібність (20 назв). ВФ похідних іменників цього типу вказує на предмети, в яких певні ознаки подібні до тих чи інших ознак об'єктів номінації. За характером найменувань виділяється низка підтипів всередині типу: а) подібність стану: *льодяник* ("прозора тверда цукерка") (англ. *sugar-candy, fondant, fruit-drop*); б) подібність способу існування: *трутовик* ("гриб, що паразитує...") (англ. *tinder-fungus*); в) подібність запаху: *лимонник* («рослина..., що має запах лимона») (англ. *magnolia vine*) г) подібність кольору: *золотушник* («рослина з жовтими квітами») (англ. *asphodel, ox-eye*, г) подібність форми: *змійовик* («зігнута у вигляді спіралі труба...») (англ. *coil-pipe, spiral pipe*).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, проаналізовані продуктивні типи ВФ дериватів назв неосіб маніфестують через різні структурно-семантичні форми похідних утворень, що характеризуються неоднотипним характером мотивації, певні світоглядні моделі – як універсальні, так і диференційні – у процесах «омовлення» навколишнього світу носіями української та англійської мов.

Подальші дослідження ВФ похідних утворень у мовах різного ступеня спорідненості є перспективними, оскільки дозволять установити кореляції між типами ВФ у межах тих чи тих тематичних груп лексики, виявити й охарактеризувати способи мотивації значення, їх природу в різних мовах, що свідчитиме про особливості і формування мовних картин світу.

Застосування категорії ВФ слова як «ментально маркованого» компонента значення у порівняльних студіях уможливить розв'язання як внутрімовних, так і екстралінгвальних проблем сучасної лінгвістики та інших гуманітарних наук.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Березин Ф. М. История лингвистических учений : учебник. 2-е изд., испр. и доп. Москва : Высшая школа, 1984. 319 с.
2. Биbihин В. В. Принцип внутренней формы и редукционизм в семантических исследованиях. *Языковая практика и теория языка*: сб. ст. Москва : МГУ, 1978. С. 52-69.
3. Бойчук В. М. *Типологія внутрішньої форми слова у десубстантивному словотворі*. Автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Івано-Франківськ, 1997. 18 с.
4. Грещук В. В. Український відприкметниковий словотвір. Івано-Франківск : Плай, 1995. 208 с.
5. Гумбольдт В. Избранные работы по языкознанию: пер. с нем. Москва : Прогресс, 1984. 397 с.
6. Кочерган М. П. Основи зiставного мовознавства: підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2006. 424 с.
7. Матезиус В. О лингвистической характерологии (На материале современного английского языка). *Новое в зарубежной лингвистике*. Москва : Прогресс, 1989. С.18-27.
8. Милославский И. Г. Вопросы словообразовательного синтеза. Москва : МГУ, 1980. 296 с.
9. Постовалова В. И. Язык как деятельность. Опыт интерпретации концепции В. Гумбольдта. Москва : Наука, 1986. 222 с.
10. Потевня А. А. Эстетика и поэтика. Москва : Искусство, 1976. 614 с.
11. Потевня А. А. Мысль и язык. Киев : СИНТО, 1993. 190 с.
12. Селігей П. О. Внутрішня форма слова: на шляху до створення єдиної теорії. *Наукова спадщина О.О.Потевні в контексті сучасності* [Inner form of the word: towards a unified theory. O.O. Potebnia's scientific heritage in the context of the present]. Київ, 2005. С.15-22.

REFERENCES

1. Berezyn F. M. Istoriia lnhvisticheskikh uchenij: uchebnik.[The history of linguistic studies] 2-e izd., ispr. i dop. Moskva: Vysshaia shkola, 1984. 319 s. [in Russian]
2. Bibikhin V. V. Printsip vnutrennej formy i reduksionizm v semanticheskikh issledovaniiah. Yazykovaia praktyka i teoriia iazyka [The principle of the inner form and reductionism in semantic research. *Language practice and language theory*]: sb. st. Moskva : MHU, 1978. S. 52-69. [in Russian]

3. Bojchuk V. M. Typolohiia vnutrishn'oi formy slova u desubstantyvnomu slovotvori [Typology of the inner form of a word in desubstantive word formation]. Avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.01. Ivano-Frankivs'k, 1997. 18 s. [in Ukrainian]
4. Greschuk V. V. Ukrains'kyj vidprykmetykovyj slovotvir [Ukrainian adjective word formation]. Ivano-Frankivstk : Plaj, 1995. 208 s.
5. Humbol'dt V. Izbrannye raboty po iazykoznaniiu [Selected works on linguistics]: per. s nem. Moskva : Prohress,1984. 397 s. [in Russian]
6. Kocherhan M. P. Osnovy zistavnoho movoznavstva [Fundamentals of Comparative Linguistics]: pidruchnyk. Kyiv : Vydavnychyj tsentr «Akademii», 2006. 424 s. [in Ukrainian]
7. Matezius V. O linhvisticheskoy kharakterolohii (Na materiale sovremennoho anhlijskoho iazyka) [About linguistic characterology (On the material of modern English)]. Novoie v zarubezhnoj linhvistike. Moskva : Prohress, 1989. S.18-27. [in Russian]
8. Myloslavskij Y. H. Voprosy slovoobrazovatel'noho sinteza [Questions of word-formation synthesis]. Moskva : MHU, 1980. 296 s. [in Russian]
9. Postovalova V. Y. Yazyk kak deiatel'nost'. Opyt interpretatsii kontseptsyy V. Humbol'dta [Language as an activity. Experience in interpreting the concept of W. Humboldt.]. Moskva : Nauka, 1986. 222 s. [in Russian]
10. Potebnia A. A. Estetika i poetika [Aesthetics and Poetics]. Moskva : Iskusstvo, 1976. 614 s. [in Russian]
11. Potebnia A. A. Mysl' i iazyk [Thought and language]. Kiev : SYNTO, 1993. 190 s. [in Russian]
12. Selihej P. O. Vnutrishnia forma slova: na shliakhu do stvorennia iedynoi teorii. Naukova spadschyna O.O.Potebni v konteksti suchasnosti. Kyiv, 2005. S.15-22. [in Ukrainian]

**COMPARATIVE ONOMASSIOLOGICAL ANALYSIS OF DESUBSTANTIVE
NOUNS WITH THE SUFFIX "-NYK"**

(on the material of Ukrainian and English)

Vasil Boichuk

Candidate of Philology, Associate Professor,

Head of the Department of Social and Humanitarian Disciplines

Precarpathian Faculty of the National Academy of Internal Affairs

(Ukraine, Ivano-Frankivsk)

e-mail: boybasil@meta.ua

ORCID ID: 0000-0003-4414-9408

The article deals with a contrastive analysis of the productive types of the inner form of desubstantive derivatives non-person's names in Ukrainian and their equivalents in English, formed by the word-formation model "Noun basis + suffix -nyk" with their English correspondences according to available lexicographic resources, including electronic ones.

The comparison has been made in such productive types and subtypes of the inner form of derived words as purpose (with 2 subtypes), objectivity (with 3 subtypes), constitutionality, and similarity.

Attention has been paid to the methodological interpretation of the inner form as a semantic notion in the linguistic-philosophical concepts of V. Humboldt and Potebnia O.O., as well as in the researches of modern scholars, and the ontological complexity of this concept has been emphasized.

The role of the inner form of a word as a motivational feature of nomination and the peculiar "marker" in the processes of categorization of the surrounding world by native speakers of different languages has been highlighted along with different types of motivation of the meaning in the derivatives.

Analysis of Ukrainian derivatives with English equivalents in the terms of onomasiology reveals common and distinctive features in their nominative processes, describes the specification of the linguistic picture of the world of different nations.

Using the inner form of the word like methodological tools in contrastive typological studies enables us to make sense of complex issues of language "reading" of the world by different ethnic groups, and most importantly – it provides valuable material for further promising interdisciplinary humanitarian studies, in particular, cognitive science, ethno-linguistics, ethno-psychology, and cultural studies, and allows new approaches to the new typological classification of the languages of the world by the nature of language motivation.

Key words: inner form of a word, nomination, derivative, motivation, type of the inner form of a word, noun.